

Notitie Kaders en uitgangspunten HWBP-programmering

Aanleiding en doel

Elk jaar wordt de landelijke HWBP-programmering geactualiseerd. Hierbij houdt de programmadirectie HWBP de bestaande programmering tegen het licht en voegt een nieuw jaar toe aan de programmering. Het programma loopt voor een periode van zes jaar, en geeft een doorkijk naar de daaropvolgende zes jaar. Het bevat de projectvolgorde, planning en gereserveerde subsidiebedragen voor alle HWBP-projecten. De waterschappen mogen hierbij elk jaar een programmavoorstel indienen bij de programmadirectie HWBP met de meest actuele informatie over de lopende en toekomstige projecten (verwachte kilometers, budget en planning). De waterschappen reageren hiermee op de landelijke concept-programmering en mogen ook verzoeken tot mutatie indienen. Het inwilligen van deze verzoeken tot mutatie is afhankelijk van de omvang van de wijziging ten opzichte van het voorgaande jaar, of de wijziging past binnen de (landelijke) kaders en spelregels en het landelijk beschikbare waterveiligheidsbudget.

Op basis van de kaders & uitgangspunten uit dit document vindt de jaarlijkse actualisatie van het HWBP-programma van WDOdelta in de toekomst plaats. Ook bevat dit document de nationale kaders en spelregels vanuit de Programmadirectie HWBP voor de jaarlijkse actualisatie. De notitie begint met een samenvatting van de kaders en uitgangspunten en daarna volgt een uitgebreidere toelichting.

Advies

De volgende kaders gelden voor de jaarlijkse actualisatie van het WDOdelta deel van het nationale HWBP-programma. Het bestuur van WDOdelta vraagt de ambtelijke organisatie om jaarlijks voor de actualisatie van de programmering een programmavoorstel op te stellen wat voldoet aan de volgende kaders en uitgangspunten:

- Maak een programmering conform de nationale afspraken voor het behalen van de waterveiligheid zoals vastgelegd in de Waterwet (zie toelichting). De resultaten van de wettelijke beoordeling bepalen welke trajecten versterkt moeten worden binnen ons HWBP-programma.
- Houdt met de programmering rekening met de WDOdelta kaders, zoals die zijn vastgesteld in ons Waterbeheerprogramma en de leidende principes (zie toelichting).
- Houdt met de programmering rekening met de jaarlijks landelijk vastgestelde Kadernota van de Programmadirectie HWBP (zie toelichting).
- De volgorde van de projecten wordt bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:
 - o De veiligheidsurgentie is leidend voor de projectvolgorde. De veiligheidsurgentie wordt bepaald door de afstand tot de norm op basis van het onderzoek Veiligheid Nederland in Kaart (VNK2) of door het veiligheidsrendement. Hiervan kan worden afgeweken indien:
 - Er sprake is van een sterke synergie tussen de waterveiligheidsopgave en een andere ruimtelijke opgave en de combinatie leidt tot maatschappelijke betere oplossingen en/of kostenvoordeel voor een van de opgaves én niet leidt tot hogere kosten van de waterveiligheidsopgave.
 - Er onzekerheid is over de veiligheidsopgave en de verwachting is dat deze bij een volgende landelijke beoordelingsronde kan worden aangescherpt.
 - Er een aannemelijke kans is dat door een innovatie of kennisontwikkeling de opgave wordt aangescherpt.
 - Er vanuit de landelijke programmering een reden is voor verschuiving van een project in de tijd die bijdraagt aan de stabiliteit van de landelijke programmering en niet leidt tot onverantwoorde veiligheidsrisico's voor ons gebied.
 - o De programmering moet bijdragen aan een stabiele en gelijkmatige realisatie van onze opgave. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten van belang:
 - Robuuste programmering.
 - Stabiele organisatie.
 - Zo gelijkmatig mogelijke uitgaven gedurende de gehele looptijd van het programma.

- Omvang van projecten die passen bij onze organisatie.

Toelichting

In de alinea's hieronder worden de kaders en uitgangspunten voor de programmering van de projecten voor het HWBP-programma toegelicht.

Kaders

De Waterwet en het eigen beleid van WDOdelta vormen de kaders waarbinnen de jaarlijkse actualisatie van het WDOdelta-deel van het HWBP-programma plaats moet vinden.

Wettelijke kaders

Wettelijke eis: in 2050 voldoen onze dijken aan de norm uit de Waterwet

De normering voor alle primaire keringen is in 2017 vastgelegd in de Waterwet. Deze norm is gebaseerd op een risicobenadering. In 2050 voldoen onze dijken aan de norm uit de Waterwet. Dit wil zeggen dat de uitvoeringsfasen van alle HWBP-projecten eind 2050 zijn afgerond.

Wettelijke beoordeling: APK voor onze dijken

Elke 12 jaar worden alle primaire dijken van Nederland beoordeeld of ze voldoen aan de norm uit de Waterwet. De resultaten van de wettelijke beoordeling zijn de basis voor het aantal te versterken kilometers binnen ons HWBP-programma.

Kaders vanuit WDOdelta

Waterbeheerprogramma WDOdelta 2022-2027

Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van WDOdelta heeft de wettelijke eisen overgenomen en vertaald in doelstellingen voor het behalen van de waterveiligheid en stelt dat:

- (F) wij zorgen voor bescherming tegen hoogwater en
- (F1) in 2050 moeten alle primaire keringen aan de veiligheidsnormen voldoen

Leidende principes HWBP-programma WDOdelta

In 2016 heeft WDOdelta 'leidende principes' voor het HWBP-programma vastgesteld. Deze principes worden gebruikt voor de programmering én de aanpak van zowel het programma als de individuele projecten. Deze principes hebben als doel om een stabiele uitvoering van het programma te realiseren. We zijn tevreden als onze eigen bijdrage over ons gehele HWBP-programma binnen 10% blijft.

- Leidend principe 1: De beheersing van het programma en de projecten is gericht op het minimaliseren van de (financiële) risico's en het maximaliseren van de voorspelbaarheid.
- Leidend principe 2: We zetten maximaal in op een kwalitatieve hoogwaardige organisatie.
- Leidend principe 3: We werken in verbinding met de omgeving.
- Leidend principe 4: Ten behoeve van risicominimalisatie en maximaliseren van voorspelbaarheid zoeken we naar een optimale samenwerkingsvorm met - en betrokkenheid van de markt.

Kadernota HWBP

Welke positie een project op de landelijke programmering krijgt, hangt onder andere af van de veiligheidsurgentie. De regels hiervoor worden jaarlijks vastgesteld in de kadernota. In deze kadernota die jaarlijks wordt geactualiseerd staan de spelregels voor de programmering en de financiële kaders voor de komende 12 jaar. Het HWBP kan met deze regels de koers voor de programmering bepalen en steeds aanpassen aan actuele ontwikkelingen. Bekijk hier de [kadernota 2025-2036 en de bijlagen](#).

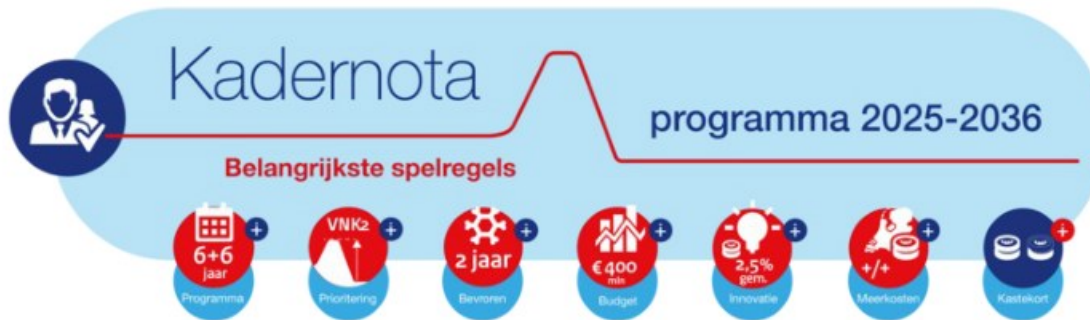
De belangrijkste vigerende kaders vanuit de kadernota 2025-2036 zijn hieronder weergegeven:

- Veiligheidsurgentie (o.b.v. Veiligheid Nederland in Kaart, VNK2) is leidend
- De definitieve landelijke HWBP-programmering van het jaar ervoor is de basis. Deze bevat de projectvolgorde, projectduur en het projectbudget zoals vastgelegd in de Rijksbegroting waarop we 'recht' hebben.
- De eerste 2 jaar in de programmering zijn bevroren. Daarvoor zijn geen mutaties mogelijk.
- Het beschikbare waterveiligheidsbudget voor het HWBP is landelijk €400 miljoen per jaar

Samenvatting belangrijkste afspraken kadernota

In de jaarlijkse kadernota werkt de programmadienste HWBP samen met de alliantie de financiële kaders en de spelregels voor de programmering uit voor de komende 12 jaar. Het HWBP kan zo de koers voor de programmering bepalen.

Vernieuwingen in de jaarlijkse kadernota werken door in de programmering. Doordat elk nieuw programma telkens één jaar opschuift en door de aanpassingen vanuit de kadernota's krijg je een 'voortrellend' programma dat steeds aangepast wordt aan actuele ontwikkelingen.

Uitgangspunten

Naast bovenstaande kaders waar de HWBP-programmering van WDODelta altijd aan moet voldoen, zijn er ook uitgangspunten op basis waarvan afwegingen om te komen tot het programmavoorstel worden gemaakt

Uitgangspunten WDODelta

De uitgangspunten voor WDODelta om te komen tot een programmavoorstel zijn:

- De veiligheidsurgentie is leidend voor de projectvolgorde. De veiligheidsurgentie wordt bepaald door de afstand tot de norm op basis van het onderzoek Veiligheid Nederland in Kaart (VNK2). Dit is landelijk het belangrijkste uitgangspunt voor de HWBP-programmering landelijk en voor WDODelta. Dit past binnen de manier waarop wij vanuit assetmanagement hiernaar kijken.
- Er kan van de projectvolgorde op basis van veiligheidsurgentie worden afgeweken indien:
 - o Er sprake is van een sterke synergie tussen de waterveiligheidsopgave en een andere ruimtelijke opgave en de combinatie leidt tot maatschappelijke betere oplossingen, minder hinder voor de omgeving en kostenvoordeel voor een van de opgaves. Ook mag de combinatie van opgaven niet leiden tot hogere kosten van de waterveiligheidsopgave. De meerkosten van de koppels of gebiedsontwikkeling zijn in een project namelijk voor rekening van de initiatiefnemer van de ruimtelijke ontwikkeling.
 - o De veiligheidsopgave nog onzeker is (veiligheidsoordeel: voorlopig) of het de verwachting is dat deze bij een volgende landelijke beoordelingsronde kan worden aangescherpt als gevolg van nieuwe inzichten, kennisontwikkeling of ingrepen in het systeem. In deze situatie programmeren we het betreffende project bij voorkeur na de volgende landelijke beoordelingsronde.
 - o De veiligheidsopgave door toepassing van de resultaten van een innovatieproject, lopende onderzoeken of als gevolg van kennisontwikkeling kan worden aanscherpt. In dit geval programmeren we de trajecten waarop deze van invloed zijn ná de lopende onderzoeken of innovatieprojecten die significante invloed kunnen hebben op het te versterken aantal kilometers.
 - o Er vanuit de landelijke programmering een reden is voor verschuiving van een project in de tijd die bijdraagt aan de stabiliteit van de landelijke programmering en niet leidt tot onverantwoorde veiligheidsrisico's voor ons gebied.
- De programmering moet bijdragen aan stabiliteit voor de organisatie om onze opgave te realiseren. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten van belang:
 - o De programmering draagt bij aan een stabiele organisatie en continuïteit (Leidend principe 1: voorspelbaarheid), zodat we mensen kunnen behouden, deskundigheid kunnen opbouwen, en leerervaringen van eerdere projecten kunnen benutten in een volgend project. Grote schommelingen in capaciteit voorkomen we binnen ons programma.
 - o Zo gelijkmatig mogelijke uitgaven gedurende de gehele looptijd van het programma. Om grote fluctuaties in de lastenontwikkeling te voorkomen.

- Robuuste programmering die realistisch en maakbaar is en op basis waarvan we helder en eenduidig intern en extern kunnen communiceren. Dit vanwege interne en externe afhankelijkheden zoals meekoppelkansen.
- De programmering bevat een realistische omvang van projecten die passen bij onze organisatie. Grotere projecten zijn moeilijker om uit te voeren. Ze vragen meer van de organisatie en leiden tot grotere risico's.

HWBP Innovatieprojecten

De HWBP innovatieprojecten worden niet via de landelijke programmeercyclus geprogrammeerd. Deze worden via de landelijke kennis & innovatie (K&I) agenda geprogrammeerd. De kaders en uitgangspunten zijn daarom niet van toepassing op de innovatieprojecten.

Hoe werkt dit in praktijk?

Op welke wijze worden de kaders en uitgangspunten toegepast bij de jaarlijkse actualisatie om te komen tot een programmavoorstel voor WDODelta dat we indienen bij de programmadirectie HWBP?

- Als er geen voorstellen tot mutatie zijn, wordt het programmavoorstel ambtelijk vastgesteld en wordt het DB geïnformeerd.
- Als het programmavoorstel niet binnen de kaders en uitgangspunten past of voorstellen tot mutatie kent (anders dan regulier werk), dan wordt het programmavoorstel ter besluitvorming voorgelegd aan het DB en wordt ter informatie met het AB gedeeld.

Deze kaders gebruiken we ook voor reactie op en omgang met wijzigingsvoorstellen van regionale overheden (doorgaans vanwege meekoppelkansen van ruimtelijke opgaven met onze dijkversterking).

Bijlage Landelijke programmeercyclus

Elk jaar past de programmadirectie HWBP de bestaande planning aan en voegt een nieuw jaar toe aan de planning. Het programma loopt voor een periode van zes jaar, en geeft een doorkijk naar de daaropvolgende zes jaar. Hieronder zie je een verkorte weergave van het programmeerproces.

